

מסורת הש"ס

6 לעיל 1, 3 (ג'2 סס), **א** לעיל 2, 7 (7 [מוס' פי"ב] לקמן לר. מרדכי עי. ע"ש; 8) [תקנ' ג.1, 1] ס"א לל, 10 (ד'1 קר"י; 8) 5"ל לפניו, 9) 5"ל חד נזירות,

נוסחת הריב"ן

[א] אומרים: 3] ל"י יום: [ב] ל"י יום: [ד] מיריות: [ה] מיריות: [ו] מיריות: [ז] דלגל: [ח] מודלו: [ט] דלגל: [י] האיל: [יא] האיל: [יב] מרדל: [יג] דמלן דממיר: [יד] דמילל עילת מניח למקלי: [טו] לפלקיה מניח הכא אית לן למימר כ"י: [טז] ומייל ליה קרבן מיהו ליה תקנתא כ"ל השאר לימא: [יז] דמיריות:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה בני אומר נזיר והא דקאמר הריני נזיר כשער ראשי: **ב**) ד"ה אלל וכו' דהואיל ואמר חוקי עלי: **ג**) ד"ה אחר הריני וכו' דקפיה ליה כותיק ומעמיטין דלא מני הכי: **ד**) ד"ה ר' יוחנן וכו' לפי משלים מירוחו אבל הכא כ"ל ודכ"ה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שיהא כברי ולקמן פפ"ש. דף יג ע"א ולג ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה הריני נזיר וכו' ר"ש אוסר וכו' שכל ספק מירוח להחמיר דספקו כבי"ל ג"ב אומ"ג דספקו: **ב**) בא"ד תמור מודלו דליו ודאי ג"כ וזילו ודאי עיין א"מ: **ג**) תוס' ד"ה שיהא כברי וכו' ולקמן מפרש תקנתא. ר"ל דלקמן דף יג ע"א משור: **ד**) ד"ה הכא נמי למירוח וכו' ומשני רבי יהודה סבר לא כרבי דהאמר חרדל מנתקן מינות דהאמר חרדל וי"ג דאמר הך כ"ל:

הגהות התוספות

1. 5"ל ספ פתוח. 2. 5"ל וכדפי'ה ש"ס. 3. 5"ל מירוח הרבה. 4. 5"ל יכול לגלל וכן עיין א"מ אלא וכו'. 5. 5"ל דמיה אומ"ג. 6. 5"ל שמא לא. 7. 5"ל מספק א"ח. 8. 5"ל נלק קיבל. 9. 5"ל דאמר חד מירוח ארוך כ"י. 10. 5"ל להיא דכ"י.

פ' הרא"ש

הריני נזיר כשער ראשי וכו'. הרי זה נזיר עולם ומגלה א' לשלשים יום. כי קיבל עליו נזירות כמנין שער ראשו וכל ל' ול' הוי כבלי יום כפני עצמו ומגלה בכל יום ל"א ומביא

קרבנותיו וכו ביום מחולל נזירות ואינו שותה יין ואינו מטמא למתים לעולם ולא כנזיר עולם דלעיל נזיר אבשלום דמיקל בתער דווקא ולא במספרים ופליגי לענין אם מגלה לשנה או לל' יום או ל' ימים ואם רצה אינו מגלה ואינו מביא קרבן אבל נזיר עולם (תורה) צריך לגלח ולהביא קרבנותיו משלשים לל'. והא מספקא לי א' ירצה לעמוד בנזירותו בלא הבאת קרבן זמן גזול ורק שלא יעבור בכל תאחר על קרבנות שנתחייב אם הורשות בידו מירי הדוה הנזירות שהשלים ימי נזירותו שיכול להשתות קרבנותיו ובלבד שלא יעבור בכל תאחר. או דלמא כיון שקבל עליו נזירות כל ימיו חייב הוא להשלים נזירות זו מיד ולהחליף אחרת והדעת נוטה כן כיון שכל ימיו הוא מחייב נזירות אין לו לאחר מלהשלים כל מה שיכול. ועוד יש ג' לנזיר עולם אם אמר הריני נזיר ק' שנה או אלק' שנים הוא נזיר לעולם ונזירות א' יש לו כל ימי חייו ואינו מגלה לעולם אם לא נטמא כדקאמינן בבב"מ בגמ' אין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם: ר' אומר אין זה מגלה א' לשלשים יום דסבר ר' דנזיר אחד ימים כמנין שער ראשו קבל עליו ואיכא לאיסתפוקי אם יש לו דין נזיר עולם דאבשלום או דין נזיר לעולם ואין ניל ספק כיון דנזיר אחת כמנין שערות קבל עלייהו חזי נזיר הוה כאומר ק' שנה: האומר עליו נזירות

כל כנויי נזירות

מתנ"י' **האומר** **הריני נזיר כשער כו'**. [א][דלדמרינן] נזירות כשער ראשו קבל עליו והרי זה נזיר עולם לפי ששערות ראשו מרובין משני חייו והיא מגלה כל ימיו אחת צבסוף שלשים ויציא קרבן:

רבי אומר אין זה מגלה אחס [ג][לשלשים]. והאי דקאמר **6**) כשער ראשי

חדא נזירות אריכא קבל עליו כשיעור שער ראשו ואינו יכול להשלימה ואינו מגלה לעולם: **אלא איזהו שמגלה אחס לשלשים יום זה שאמר הרי עליו נזירות כשער ראשי**. דהואיל ואמר **א**) עלי נזירות משמע דקא מפליג בין נזירות לנזירות והיא מגלה צסוף כל שלשים ומציא קרבן: **צודקין אוסו אס אמר אחס גדולה נורטי הרי זה נזיר שלשים יום**. וכוּ לל. והא דאמר מלל הצית משמע כאליו אמר אריכא לי מילתא כמלל הצית או כמלל קופה: **ואס אמר ספס נדרסי**. נעשה כאליו אמר מלל חרדל ונעשה כל ימיו נזיר דלמרינן נזירות כמנין גרעיני חרדל שצו קבל עליו ואין להס הפסקה כל ימיו: **גב' ואמאי** וליחוייה. להיחא קופה כאליו מללה קישואין ואי מחוקא מינייהו י' נימא ד' דנזירות של שלשים שלשים קבל עליו: **ויסוהי ליה סקנתא**. אחר אחר עשרה ינזירות שמתות ציין: **ואס חוקיה במחלוקת שנויה**. דליכא מאן דסבירא ליה **א**) **ו**) כווסיה ומתני' **ולל תני הכי: ר"ש היא דאמר אדס מכניס עצמו לדבר שספקו חמור ומוציא**. דלילו נזיר ודאי מגלה ומציא קרבן ונאכל ואילו על ספקיו לא מני טומגלל דהכי מפרש צאלו מותרים צמסכת נדרסי: **הריני נזיר כו' ר"ש אומר**. שחייב נזירות ידוהואיל דהוי ספק אי הוו ציה מאה כור דלמרינן דהוי ציה ודאי מאה כור וליהוי נזיר שכל ספק נזירות להחמיר **א**) דספקיו צניזר חמור מודלו **ב**) דלילו ודאי שלל היו צו מאה כור לא היו נזיר השתא דהוי ספק אמרינן דנזיר הוא. הכי נמי צמתניתינן ידוהואיל דספקא הוא ללל דיענין אי דלעמא דמללה קישואין אי לן צחרדל קאמר אמרינן ציה ספק נזירות להחמיר וכמאן דמללה חרדל קאמר ואין לו תקנה אבל אליכא ימוד"מ שכל ספק נזירות להקל לדמיה אמרינן רואין אותה כאליו מללה קישואין: **ר' יוחנן אמר אפינו סימא כר' יהודה**. דהתם טעמא מאי אמר ר' יהודה דספק נזירות להקל דלמלל לא הוו ציה מאה כורין ולא נחית ליה לנזירות כלל ומספיקא לא אמרינן ליה דליהוי נזיר כי היכי דלל לייתי חולין לעורה לכי משלים נזירותו: **אלל הכא כיון דנחית ליה לנזירות**. אי משום מללה קישואין אי משום מללה חרדל נזירות נחייילל עליה ממנה נפשן וכיון דנחית לנזירות צמאי לללקיה וסמייה אית לן לעמיר דנזירות כמנין גרעיני חרדל קיבל עליו ולעולם כל ימיו יהא אסור ציין: **אמאי לא ליסלקיה נימא דליחוייה כאליו מללה קישואין**. ולכי משלים ליה נזירות כמנין קישואין שיכולין ליכנס צתוך הקופה ומייית ליה קרבן וסוהי כמסולק ועומד דכלל נחית ליה לנזירות דמי ותיהוי ליה תקנתא: **הא**. לא מנית אמרת ידנזירות קבל עליו:

תקנה דלל יוכל להציא אסס טעמא על הספק שלל⁶ היו צו מאה כור וקא מייתי חולין צעורה וסאסור ציין וצמתלחל חלעולם **דשמלן** נזיר הוא ואינו יכול לפטור מנזירותו אס לא צהצתל אסס טעמאה וזה אין צל על התנאי צלל נעמא אחר שהתנה או הוה ודאי נזיר צממא ומיייתל אסס טעמאה והדר משלים נזירות: **רבי יהודה מתיר שספק נזירות דהקל**. דהוא לא קיבל עליו אלא"כ נימאל צו מאה כור וכן צממני' רואין אותה כאליו מללה צלל ויפטור צנזירות אחת: **אפי' תימא רבי יהודה התם לא נחית לנזירות בלל**. כלומר אין' להטיל עליו נזירות דשמלל לא היו צו מאה כור: **הבא נחית לנזירות במאי דלסוקיה מיניה**. כלומר צמתניתינן על כרחין חייב לנזירות אחת ואפילו אי צלל אמר וכיון שירד לנזירות אינו יכול להסתלק כמו שמפרש והולך ופרין אמאי אינו יכול להסתלק ליחוי כאליו היא מללה קישואין או מללה צלל קיבל עליו ותייהוי ליה לנזירות דסקלק דעתך דנזירות קציל עליה. כלומר יגלח ממנה נפשן לקוף שלשים יום ויציא קרבן דאי חדא נזירות קציל עליה שפיר קמגלח ואי נמי חרדל קציל עלייה מני לגלוחי אחר שלשים יום דקא סלקא דעתך אי אמר חרדל לנזירות קציל עליה כלומר הרצה נזירות ולל נזירות אחת ארוך וכיון שיגלח לקוף שלשים שוב לא תטיל עליה נזירות לרצי יהודה דמאן לימא לן דחרדל קציל דלמלל צלל⁷ אשלים נדרו והשתא דמי להיחא כרצי דאמר רצי יהודה מתיר ואמאי אינו יכול להסתלק ומשני רצי יהודה סבר לה כרצי **ד**) דהאמר **י**) חרדל הך נזירות ארוך קציל עליה ועד יום מותו לא מני לגלח הלכך הכא ע"כ נחית לחד נזירות אפילו אי צלל קרבן וכיון שצתה מורירו לנזירות אפילו לרצי יהודה: **מו לא מני להסתלק דשמא חרדל קציל עליה ונדון עד יום מותו נזירות חד וארוך ולל דמי להיחא כללל**⁸ דאינו יורד לנזירות לרצי יהודה:

פרק ראשון נזיר

ח.

הריני נזיר מלא הבית מלא הקופה. פירוש צית ריקנית או קופה ריקנית **6**) לפניס צודקין אותו אס אמר אחת גדולה נדרתי נזיר שלשים יום פ"י נזירות אחת נדרתי והא דקאמר מלל הצית דלריכא ליה מילתא **כר**] ואינו נזיר אלל שלשים יום: **ו**)אס אמר סתס] נדרתי. רואין הקופה כאליו מללה חרדל ונזיר כל ימיו לרצנן דלעיל נזירות אחר נזירות ולרצי נזירות ארוך:

מבאי ועד מקום פלוני פחותי מל' יום נזיר שלשים יום. מנידי

דהוא דאומר הריני נזיר יום אחד דהוי נזיר ל' יום: **ו**)אס לאו נזיר כמנין הימים. וכדפי"ש⁷ לעיל דמייירי כשהחזיק צדקן: **כמנין ימות השנה מונה נזירות במנין ימות השנה**. דהיינו סס"ה חדשים יהיה נזיר נזירות אחר נזירות ומגלה צינתייס ומציא קרבן כיון דקאמר כמנין משמעותי⁸ ולא נזירות ארוך: **אמר רבי יהודה מעשה היה וביון שהשלים מת**. רצי יהודה לסיועי' לתנא קמא קאתי וקאמר מעשה היה ומייצוהו חכמים נזירות הרצה וימן שהשלים כולו מת:

ול'יחזייה באילו היא מלאה קישואין ודילועין ותהוי כיה תקנתא. אמתני' קא פריך דקאמר רואין כאליו היא מללה חרדל ואין לו תקנה והוא הדין דמני למיפדך וליחוי כמאן דמלי צלל ולל נתכוון זה אלל לנזירות אחת וניוקלן עליה וקצת קשה דהיאך ניקל עליה מספק וש לומר דהתם תנן צמסכת טהרות **פ"ד מ"ו**)

ספק נזירות להקל וא"ת והא לעיל גבי מכאל ועד סוף העולם פריך לחומרל וש לומר דהתם לא יעד שזס לד דמני למימר לקולל צלישנא דמכאל עד סוף העולם ולפוס רייהטא משמע דנזירות קבל עליה מכאל ועד סוף העולם ולכן פריך לחומרל ממשמעות לשונו אלל הכא קס"ד דאין אדס מכניס עצמו

לדבר דספקו חמור מודלו שעל ידי ספק יהיה חמור לו מאליו קבל עליו נזירות ודאי כמו שאס צצירוק לחרדל נתכוין מונה נזירות אחר נזירות לעולם ומגלה צין כל אחת ואחת ומציא קרבן והשתא דליכא לספקוי **ד**]לקישואין **או**] לצלל נתכוין משיגלח פעס אחת שוב לא יחול⁴ עד שיציא קרבן וקרצן אינו יכול להציא דשמלל לצלל נתכוין לחד נזירות וקמייתי חולין צעורה: **שיהא כברי זה מאה כור ומצאו שנגנב**. ואין אנו יודעין אס היו צו מאה כור אס לאו ר"ש אוסר דספק נזירות להחמיר דחיישינן דלמלל היו צו מאה כור **6**) ולקמן מפרש תקנתא **ג**] לר"ש דאומר⁵ קודס שימתיל לנמות ימי נזירותו אס היו צו מאה כור והריני נזיר מדצורי הרשון הנה שלשים נדרי ומציא קרבנותו ואס לא היו צו מאה כור ואס כן צדצורי לא היה צו ממש הריני נודר צניזר מעכשיו והיה נזיר שלשים יום ויציא קרבנותיו ואין כאן חולין צעורה כי הוא נזיר שלשים או מנח דיצור הרשון או מנח דיצור השני ואס תאמר ומאי ספקו חמור מודלו הרי הוא נפטור צנזירות אחת וצקרצן אחד כאליו צודאי היו צו מאה כור וש לומר דיכול לצלל לירי חומרל כגון אס נעמא קודס שהתנה דהשתא הוי ספק נזיר טעמא ואין לו תקנה דלל יוכל להציא אסס טעמא על הספק שלל⁶ היו צו מאה כור וקא מייתי חולין צעורה וסאסור ציין וצמתלחל חלעולם **דשמלן** נזיר הוא ואינו יכול לפטור מנזירותו אס לא צהצתל אסס טעמאה וזה אין צל על התנאי צלל נעמא אחר שהתנה או הוה ודאי נזיר צממא ומיייתל אסס טעמאה והדר משלים נזירות: **רבי יהודה מתיר שספק נזירות דהקל**. דהוא לא קיבל עליו אלא"כ נימאל צו מאה כור וכן צממני' רואין אותה כאליו מללה צלל ויפטור צנזירות אחת: **אפי' תימא רבי יהודה התם לא נחית לנזירות בלל**. כלומר אין' להטיל עליו נזירות דשמלל לא היו צו מאה כור: **הבא נחית לנזירות במאי דלסוקיה מיניה**. כלומר צמתניתינן על כרחין חייב לנזירות אחת ואפילו אי צלל אמר וכיון שירד לנזירות אינו יכול להסתלק כמו שמפרש והולך ופרין אמאי אינו יכול להסתלק ליחוי כאליו היא מללה קישואין או מללה צלל קיבל עליו ותייהוי ליה לנזירות דסקלק דעתך דנזירות קציל עליה. כלומר יגלח ממנה נפשן לקוף שלשים יום ויציא קרבן דאי חדא נזירות קציל עליה שפיר קמגלח ואי נמי חרדל קציל עלייה מני לגלוחי אחר שלשים יום דקא סלקא דעתך אי אמר חרדל לנזירות קציל עליה כלומר הרצה נזירות ולל נזירות אחת ארוך וכיון שיגלח לקוף שלשים שוב לא תטיל עליה נזירות לרצי יהודה דמאן לימא לן דחרדל קציל דלמלל צלל⁷ אשלים נדרו והשתא דמי להיחא כרצי דאמר רצי יהודה מתיר ואמאי אינו יכול להסתלק ומשני רצי יהודה סבר לה כרצי **ד**) דהאמר **י**) חרדל הך נזירות ארוך קציל עליה ועד יום מותו לא מני לגלח הלכך הכא ע"כ נחית לחד נזירות אפילו אי צלל קרבן וכיון שצתה מורירו לנזירות אפילו לרצי יהודה: **מו לא מני להסתלק דשמא חרדל קציל עליה ונדון עד יום מותו נזירות חד וארוך ולל דמי להיחא כללל**⁸ דאינו יורד לנזירות לרצי יהודה:

וכי

ועכשיו אינו מגלה לעולם שאינו מביא קרבנותיו בספק ותימה ולמה ספקו חמור מודאי יאמר אם לא היה בו ק' כור הריני נזיר וי"ל דמי"מ הוא חמור שאם נטמא קודם שאמר תנאו זה אינו יכול להביא קרבן טומאה וכן במתני' יכול לקבל עליו נזירות כמנין חרדל אלא שאם נטמא אחר שהשלים נזירות של קשואים קודם שקיבל עליו נזירות כחרדל אינו יכול להביא קרבן טומאה: ר' יהודה מתיר שספק נזיר' להקל דלא מעייל נפשיה לספק חמור ואינו נזיר כלל שכך היה דעתו שאם לא יוכל לברר הדבר שלא יהיה כדבורו: התם לא נחית לנזירות. כלומר התם לא נחית ליה לנזירות דשמא לא היה בו ק' כור ומספק לא מחתינן ליה לנזיר כי לא היה דעתו ליכנס לספק חמור: הכא נחית ליה לנזירות או של קשואים או של חרדל במאי לסלוקיה מיניה הרי כל ימיו עומד בספק זה והיאך נוכל לסלקו: אמאי לא לחזייה כאליו היא מללה קשואים ותהוי ליה תקנתא. למה אתה אומר שצומד כל ימיו בספק זה ואין לו תקנה הרי אחר שצברה נזירות של קישואים יכול לגלח דס"ד נזירות של חרדל קבל עלייה ואחר שגילח לנזירות של קשואים נסתלק מספק קישואים ואין עליו עתה אלא ספק חרדל ולא נחת אכתי לנזיר ומספיקא לא מחתינן ליה דספק נזירות להקל.

עין משפט

גר מצוה

מב א מיי פ"ג מהל' נזירות הלכה י:
מב ב מיי שס הלכה י:
מב ג מיי שס הלכה ה:
מב ד מיי שס הלכה ז:
מב ה מיי שס פי"ב הלכה ט:

מוסף רש"י

הרי זה נזיר עולם. יס לו דין אומר הכי אני נזיר עולם, שמגלה כל ל' יום והוי נזיר כל ימיו (ראמיה בשחם). ומצאו שנגנב או שאבד. ואין ידוע אם היה שם מלאה כור או לא (נדדים י"ט).

פ' הרא"ש (המשך)

כשער ראשי. דנזירות מוספקות קבל עליו כשער ראשו: אם אמר א' גדולה נזירתי. כלומר נזירות א' קבלתי עלי נזיחתי לגדולה כמלא הבית. ואם אמר סתם נזירתי לא היה בלבי אלא מה שידעו החכמים לשוני. ונזיר כל ימיו בגמ' מפורש לה. עד מקום פלוני מפורש למעלה: מונה נזירות כמנין ימות (השנה) [החמה] סס"ה נזירות כמנין ימות החמה ודוקא דאמר כמנין ימות החמה אבל אם אמר כימות החמה חזי נזירות קבל עליהו שנה א' כיון דאית ליה קצותא כדדייקינן לעיל כמדייתא דאלף שנה והא דלא דייק מןך מתני' דאמר כמנין הא לאו הכי לא אמרינן נזירות קבל עליה כיון דאית ליה קצותא. משום דאיכא למימר דאיתא (הוא) כרבי או כר' יהודה דסבירי דאפילו כשער ראשו חזי נזירות קבל עליו אבל לרצנן לא שאני להו בין איכא קצותא לליכא קצותא: ואמאי אלא אחת כמנין קשואים מלא הקופה ואם היא מחוקת פחות מל' ימנה נזיר א' הוא מחוקת פחות מ' או הששים ינהוג נזירות כמנינס: אדם מכניס עצמו לדבר שספקו חמור מודאי. דסבר ספרי' להחמיר ואפילו בדבר שספקו חמור מודאי מכניס עצמו לכל חומר הספק כגון בהך מתני' שאם ודאי כחרדל היה מגלה מל' לל' ועכשיו שהוא ספק שמא מלאה קשואים קאמר אינו מגלה אלא פעם אחת א' נזירי ראשונה אם מחוקת הקופה פחות מל' מגלח ביום ל"א ואם מחוקת יותר משלשים מגלח סוף ששים וא' ושוב אינו מגלח כל ימיו דשמא כחרדל קאמר ונזיר עולם הוי ואינו יכול לגלח מל' לל' דשמא בקשואים קאמר ואינו מביא קרבן דהוי חולין בצורה ואע"ג דעולה ושלמים מצי לאתיי ולהתנות בנביה חטאת אינה באה נדבה ואינו יכול לגלח בלא הבאת קרבן: ר"ש אוסר שספק נזירות להחמיר ואע"ג דספקו חמור מודאי דאילו היה בו ק' כור היה נזיר ומגלה לשלשים יום

ועכשיו אינו מגלה לעולם שאינו מביא קרבנותיו בספק ותימה ולמה ספקו חמור מודאי יאמר אם לא היה בו ק' כור הריני נזיר וי"ל דמי"מ הוא חמור שאם נטמא קודם שאמר תנאו זה אינו יכול להביא קרבן טומאה וכן במתני' יכול לקבל עליו נזירות כמנין חרדל אלא שאם נטמא אחר שהשלים נזירות של קשואים קודם שקיבל עליו נזירות כחרדל אינו יכול להביא קרבן טומאה: ר' יהודה מתיר שספק נזיר' להקל דלא מעייל נפשיה לספק חמור ואינו נזיר כלל שכך היה דעתו שאם לא יוכל לברר הדבר שלא יהיה כדבורו: התם לא נחית לנזירות. כלומר התם לא נחית ליה לנזירות דשמא לא היה בו ק' כור ומספק לא מחתינן ליה לנזיר כי לא היה דעתו ליכנס לספק חמור: הכא נחית ליה לנזירות או של קשואים או של חרדל במאי לסלוקיה מיניה הרי כל ימיו עומד בספק זה והיאך נוכל לסלקו: אמאי לא לחזייה כאליו היא מללה קשואים ותהוי ליה תקנתא. למה אתה אומר שצומד כל ימיו בספק זה ואין לו תקנה הרי אחר שצברה נזירות של קישואים יכול לגלח דס"ד נזירות של חרדל קבל עלייה ואחר שגילח לנזירות של קשואים נסתלק מספק קישואים ואין עליו עתה אלא ספק חרדל ולא נחת אכתי לנזיר ומספיקא לא מחתינן ליה דספק נזירות להקל.